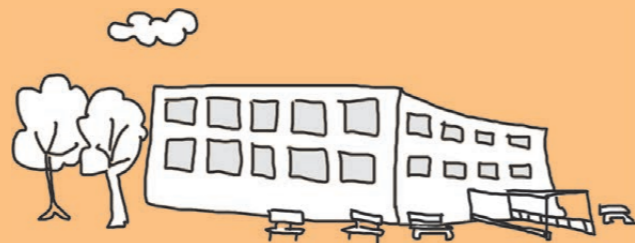

Participacija djece u školi

Škola je važna za rast i razvoj svakog djeteta. Dijete u školi provodi veliki dio vremena, u njoj stječe znanja, vještine i vrijednosti, ali i nove prijatelje. Učenjem, igrom i druženjem u školi djeca izgrađuju svoju društvenu mrežu i sebe kao pojedince. Škola je ključno mjesto gdje djeca uče i ostvaruju svoja prava, uključujući i pravo na participaciju ili sudjelovanje.

Sudjelovati u školi kao učenik/učenica znači: dobivati i dijeliti informacije, biti pitan i konzultiran o pitanjima koja se tiču života u razredu i školi, aktivno sudjelovati u nastavnim i nenastavnim aktivnostima, te u donošenju odluka važnih za učenike, predlagati i ostvarivati svoje ideje i projekte... – a sve to uz podršku i poštovanje odraslih i djece u školi te u skladu s vlastitim interesima i mogućnostima.

Kako škola može pomoći

Participacija je dječje pravo, ali i cilj odgoja i obrazovanja. Škola koja podržava dječju participaciju potiče razvoj kritičkog mišljenja djece, razvoj komunikacijskih vještina, medijske pismenosti, sposobnosti timskoga rada, empatije i tolerancije te razvija dobre odnose i suradnju između učenika i nastavnika.

Djeci je potrebna podrška odraslih da bi mogla ostvariti pravo na participaciju!

Djeca kažu da bi ih na veće sudjelovanje u životu škole najviše potaknuli bolji odnosi s odraslima: pravednost u pristupu i ocjenjivanju, otvorenost odraslih za dječje prijedloge i ideje, dobro raspoloženje i ljubaznost. Važno im je da se u školi osjećaju sigurno i da se ne boje iznijeti svoje mišljenje.

Dječje mišljenje je važno! Odrasli koji rade s djecom i za djecu trebaju znati što djeca misle o pitanjima koja su djeci važna. Djeca su nam rekla da žele više poštovanja, ravnopravnosti i pravednosti u odnosu s odraslima – i u školi, i na drugim mjestima.

Djeca imaju pravo sudjelovati u raznim aktivnostima u školi i u donošenju odluka koje se odnose na njih. To znači da i ti imaš pravo:

- sudjelovati u donošenju razrednih pravila...
- predlagati promjene u kućnom redu škole...
- predlagati projekte i aktivnosti u školi...
- reći svoje mišljenje o problemima u razredu i školi...
- zatražiti pomoć za sebe ili za prijatelja/prijateljicu kad vas nešto muči ili zabrinjava...
- dobiti povratnu informaciju o tome što su odrasli učinili s tvojim prijedlozima – koje su prijedloge prihvatili, a koje nisu (i zašto nisu)...

To ne znači da sve treba biti onako kako djeca predlažu, jer ponekad to nije moguće (a možda i nije dobro za njih), ali djeca imaju pravo davati prijedloge i dobiti odgovore i objašnjenja.

Dječje sudjelovanje u zajednici

Djeca mogu aktivno sudjelovati u društvu i izvan škole te i tako ostvariti svoje pravo da dobiju informacije i odgovore na pitanja koja su im važna, da sudjeluju u planiranju i osmišljavanju aktivnosti za djecu u svome mjestu, da iznesu svoje viđenje problema i predlažu rješenja.

Važno je znati da sama prisutnost djece na sastancima i u raspravama odraslih nije stvarna dječja participacija, već za to treba djeci osigurati pripremu, prilike i podršku.

Dječja participacija JE:

- kada se djeca bave temama koje razumiju i koje za njih imaju smisla,
- kada sudjeluju bez prisile i pritiska te mogu odlučiti žele li sudjelovati u raspravi, u javnim nastupima, davati izjave u medijima,
- kada je sudjelovanje za djecu potpuno sigurno i ne izlaže ih riziku od negativnih reakcija (npr. ljutnje odraslih) ili bilo kojoj opasnosti i ugrožavanju dobrobiti,
- kada im je jasno objašnjeno zašto ih se konzultira i na koji način će se njihovi prijedlozi koristiti.

Dječja participacija NIJE:

- kada djeca sudjeluju samo kao dekoracija na skupovima odraslih,
- kada djeca „sjede“ na raspravama o temama o kojima nisu prethodno informirana na način primjeren njihovoj dobi,
- kada nemaju pravu priliku i podršku odraslih da iznesu svoj stav,
- kada se od djece očekuje da prenose unaprijed dogovorene poruke odraslih... ili da se slože sa svim prijedlozima odraslih.

„Važno je da se i mene pita!“

Gdje sve djeca ostvaruju pravo na participaciju? U svojoj obitelji, u školi, u dječjem domu, u učeničkom domu – tamo gdje žive ili provode najviše vremena. Ali i tamo gdje se donose odluke koje utječu na njihov život: u njihovom naselju ili gradu, županiji, državi, u tijelima Europske unije i međunarodnim organizacijama...

Jedan od oblika dječje participacije je i **Mreža mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu - MMS**.

Mreža mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu - MMS

MMS je savjetodavno i suradničko tijelo pravobraniteljice koje se sastoji od 25 članova – djece i mladih od 12 do 18 godina iz cijele Hrvatske.

MMS raspravlja o temama važnim za život djece i mladih, savjetuje pravobraniteljicu i daje prijedloge za njezin rad, predstavlja svoj rad djeci i odraslima, te na skupovima i u medijima iznosi svoje inicijative za poboljšanje zaštite prava djece.

Svake tri godine pravobraniteljica objavljuje natječaj za nove članove MMS-a na koji se mogu prijaviti djeca koja imaju najmanje 12 godina. O izboru novih članova odlučuje MMS u suradnji s pravobraniteljicom.

Pravobraniteljici možeš pisati ili je posjetiti u njezinim uredima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku.

Ured pravobraniteljice za djecu, Teslina 10, 10000 Zagreb

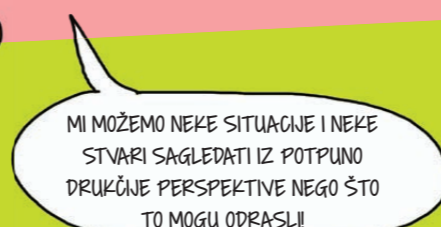
Područni uredi pravobraniteljice za djecu:
OSIJEK - Šetalište P. Preradovića 7/1
RIJEKA - Trpimirova 3
SPLIT - Braće Kaliterna 10

Pravobraniteljica za djecu je zaštitnica dječjih prava

Pravobraniteljica za djecu prati kako se u Hrvatskoj ostvaruje *Konvencija o pravima djeteta*, daje preporuke za bolju zaštitu prava i interesa djece te predlaže izmjene zakona, posjećuje mjesta gdje djeca žive ili borave, razgovara s djecom, potiče djecu na izražavanje mišljenja i nastoji osigurati da se glas djece čuje u društvu.

U radu joj pomaže njezina Mreža mladih savjetnika i sva druga djeca koja joj se javljaju. Sudjelovanje djece je važno jer djeca najbolje znaju kako je biti dijete danas i kako svijet odraslih izgleda iz perspektive djece.

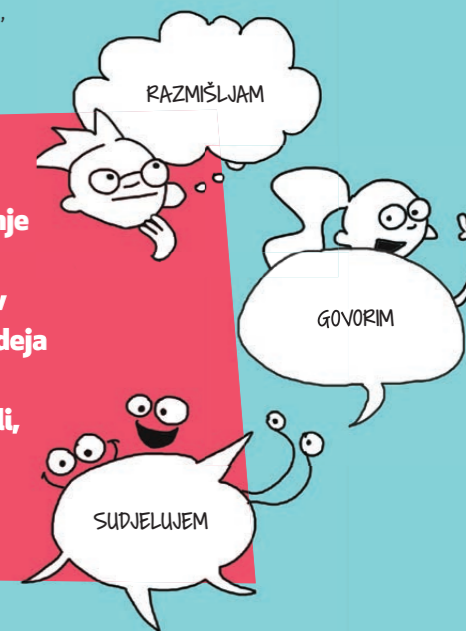
Participacija djece – što je to?

Participacija = sudjelovanje
= izražavanje mišljenja o pitanjima koja se odnose na nas
= sudjelovanje u donošenju odluka koje nas se tiču

Prema Konvenciji o pravima djeteta svako dijete ima pravo na izražavanje mišljenja o svim važnim pitanjima koja se odnose na njega. Odrasli to mišljenje moraju pažljivo saslušati i uzeti ga u obzir pri donošenju odluka koje se tiču djeteta. To pravo nazivamo pravom **djeteta na participaciju** ili sudjelovanje, ono je opisano u članku 12. *Konvencije o pravima djeteta*. Participacija je i načelo koje prožima sva područja djetetovih prava: pravo na život s roditeljima, pravo na obrazovanje, zdravlje, zaštitu od nasilja i sva druga prava.

Participacija uključuje pravo djece na: dobivanje i dijeljenje informacija, izražavanje mišljenja o svemu što im je važno, sudjelovanje u odlukama vezanim uz njihov život, predlaganje i ostvarivanje vlastitih ideja i projekata, sudjelovanje u predstavničkim tijelima – na primjer, u vijeću učenika u školi, u dječjem ili učeničkom domu ili u dječjem gradskom vijeću – u radu organizacija koje zastupaju djecu i dječja prava.

Dječje pravo na participaciju obuhvaća i druga temeljna građanska prava opisana u *Konvenciji o pravima djeteta*: pravo na slobodu izražavanja (članak 13.), na slobodu misli, savjesti i vjere (članak 14.), na slobodu udruživanja (članak 15.), na zaštitu privatnosti (članak 16.) i na pristup informacijama (članak 17.).

